

ТРУДОВІ ПИТАННЯ МОБІЛІЗОВАНИХ

Гарантія збереження робочого місця і заробітку найманим працівникам

1. Працівник повідомляє підприємство про мобілізацію. Пред'являє оригінал повістки з військового комісаріату.

2. Підприємство видає наказ про звільнення працівника від роботи на час проходження мобілізації. Наказ видається на підставі повістки (або окремого повідомлення з військового комісаріату).

УВАГА: Працівник **НЕ розриває трудові відносини, а тимчасово звільняється від роботи** на час проходження військової служби. За працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк **до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток.**

3. Якщо керівники підприємства **звільняють з роботи** громадянина, що призваний на військову службу в зв'язку з мобілізацією, – військовозобов'язаному **рекомендується звернутися до органів прокуратури із заявою.**

4. Якщо керівники підприємства **відмовляють у виплаті заробітної плати** громадянину, призваному на військову службу у зв'язку з мобілізацією, – військовозобов'язаному **рекомендується звернутися до органів прокуратури із заявою.**

ВАЖЛИВО! Про роботу та заробітню плату при мобілізації

Не плутати тимчасове звільнення на час проходження військової служби з розірванням трудових відносин, оскільки відповідно до ст. 119 КЗпП **за працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток** на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб - підприємців, у яких вони працювали на час призову

ВАЖЛИВО! Про порушення щодо збереження роботи та зарплатні при мобілізації

З метою безумовного виконання законодавства в сфері оборони, мобілізації та захисту прав громадян України, які призвані під час мобілізації, постановою Верховної Ради України від 06.05.2014 р. № 1238-VII «Про додаткові заходи щодо зміцнення обороноздатності та безпеки держави» доручено Генеральному прокурору України перевірити факти звільнення з роботи та відмови у виплаті заробітної плати громадянам, призваним на військову службу у зв'язку з мобілізацією. Звернення до прокуратури – за місцем розташування підприємства. У заяві, написаній у довільній формі, слід зазначити: прізвище, ім'я та по батькові заявника; назву підприємства; посадових осіб, які допустили порушення законодавства; характер порушення законодавства; відомості про мобілізацію – дату призову, назву військкомату, період перебування на військовій службі. Подати заяву потрібно у двох примірниках, один з яких має залишитись у мобілізованого з поміткою канцелярії органу прокуратури про прийняття. Також можливо подати заяву поштою заповненим листом із описом вкладених документів (заяви).

ВАЖЛИВО! Про вихідну допомогу мобілізованим

Вихідна допомога в сумі двох мінімальних заробітних плат згідно зі ст. 44 КЗпП мобілізованим **не виплачується**, оскільки людина не звільняється з роботи і трудові відносини не розриваються, а лише звільняється від роботи на певний час – на час виконання військових обов'язків.

Закон України від 25.03.1992 р. «Про військовий обов'язок і військову службу»

Стаття 21. Матеріальне забезпечення громадян України у зв'язку з призовом або прийняттям на військову службу

1. Громадянам України, які **звільняються з роботи** у зв'язку з призовом або прийняттям на військову службу, **виплачується вихідна допомога** в розмірі двох прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

2. Громадяни України для виконання обов'язків, пов'язаних із взяттям на військовий облік, призовом або прийняттям на військову службу, а також особи, які направляються районними (міськими) військовими комісаріатами на медичний огляд (медичне обстеження в амбулаторних чи стаціонарних умовах), лікування, звільняються від роботи на час, необхідний для виконання зазначених обов'язків та перебування в лікувальному закладі охорони здоров'я, із збереженням за ними місця роботи, займаної посади і середньої заробітної плати.

Постанова КМУ №587 від 12.08.2015 Про затвердження Порядку виплати грошової допомоги громадянам України, які призиваються на строкову військову службу

Допомога виплачується громадянам України, які призиваються на строкову військову службу, у двох розмірах прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року.

Виплата допомоги здійснюється військовими комісаріатами на підставі наказів військових комісарів перед початком проходження строкової військової служби.

Кодекс законів про працю України

Стаття 42, пункт 9. При скороченні чисельності чи штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці переважне право на залишення на роботі надається, зокрема, працівникам з числа колишніх військовослужбовців строкової служби, військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб офіцерського складу та осіб, які проходили альтернативну (невійськову) службу, – протягом двох років з дня звільнення їх зі служби.

Стаття 119. На час виконання державних або громадських обов'язків, якщо за чинним законодавством України ці обов'язки можуть здійснюватись у робочий час, працівникам гарантується збереження місця роботи (посади) і середнього заробітку.

За працівниками, призваними на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу, військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятими на військову службу за контрактом, у тому числі шляхом укладення нового контракту на проходження військової служби, під час дії особливого періоду на строк до його закінчення або до дня фактичного звільнення зберігаються місце роботи, посада і середній заробіток на підприємстві, в установі, організації, фермерському господарстві, сільськогосподарському виробничому кооперативі незалежно від підпорядкування та форми власності і у фізичних осіб - підприємців, у яких вони працювали на час призову. Таким працівникам здійснюється виплата грошового забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України відповідно до Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей".

Вищезазначені гарантії зберігаються за працівниками, які під час проходження військової служби отримали поранення (інші uszkodження здоров'я) та перебувають на лікуванні у медичних закладах, а також потрапили у полон або визнані безвісно відсутніми, на строк до дня, наступного за днем їх взяття на військовий облік у районних (міських) військових комісаріатах після їх звільнення з військової служби у разі закінчення ними лікування в медичних закладах незалежно від строку лікування, повернення з полону, появи їх після визнання безвісно відсутніми або до дня оголошення судом їх померлими.

Виплата компенсацій підприємствам, установам, організаціям, фермерським господарствам, сільськогосподарським виробничим кооперативам із бюджету в межах середнього заробітку проводилась за 2014 – 2015 рік за рахунок коштів Державного бюджету України в порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 р. № 105 із змінами, внесеними згідно з постановою КМУ №254 від 12.04.2017. У 2016 – 2017 році компенсація підприємствам, установам, організаціям, фермерським господарствам, сільськогосподарським виробничим кооперативам із бюджету в межах середнього заробітку мобілізованим не передбачено. Роботодавці виплачують середню заробітну плату мобілізованим за власний рахунок.

Закон України від 24.03.1995 р. «Про оплату праці»

Стаття 24. Заробітна плата виплачується працівникам регулярно в робочі дні у строки, встановлені колективним договором або нормативним актом роботодавця, але не рідше двох разів на місяць через проміжок часу, що не перевищує шістнадцяти календарних днів, та не пізніше семи днів після закінчення періоду, за який здійснюється виплата.

Контроль за додержанням законодавства про оплату праці (згідно зі ст. 35 Закону України «Про оплату праці») на підприємствах здійснюють:

- 1) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю;
- 2) органи доходів і зборів.

Як отримати заборгованість із заробітної плати: порядок дій

1. Написати на ім'я роботодавця письмову заяву з вимогою:

- виплатити заробітну плату;
- компенсувати втрату частини заробітної плати у зв'язку із порушенням строків її виплати, відповідно визначивши суми недоотриманої заробітної плати з урахуванням індексу зростання цін;
- надати обґрунтування підстав затримки у виплаті коштів.

2. У разі відмови виплатити заборгованість із заробітної плати необхідно звернутися до роботодавця з метою отримання довідки про затримання заробітної плати.

3. Можна звернутися до суду з позовом або про видачу судового наказу про стягнення заборгованої заробітної плати та відшкодування завданої їй невикплатою шкоди.

ВАЖЛИВО! Для спілкування з роботодавцем Відповідальність за невикплату заробітної плати

За порушення законодавства про оплату праці винні особи притягаються до дисциплінарної, матеріальної, адміністративної та кримінальної відповідальності згідно із законодавством. Стаття 41 КУпАП передбачає накладення штрафу на посадових осіб від 30 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за порушення встановлених термінів виплати заробітної плати, виплату її не в повному розмірі, порушення вимог законодавства про працю.

Згідно зі ст. 175 КК України за безпідставну невикплату заробітної плати громадянам більше ніж за один місяць, вчинену умисно керівником, передбачається покарання у виді штрафу від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або виправних робіт на строк до 2 років, або позбавлення волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.